

СОН ВЕЛИКИЙ

Pulsatilla grandis Wender. (*Anemone grandis* (Wender.) Kerner, *A. polonica* Błocki, *P. grandis* Wender. subsp. *polonica* (Błocki) Aichele et Schweigler, *P. halleri* (All.) Willd. subsp. *grandis* (Wender.) Meikle, *P. vulgaris* Mill. subsp. *grandis* (Wender.) Zamels)

Родина Жовтецеві — Ranunculaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Центральноевропейський вид, що має дифузне поширення близько сх. межі ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні

Ср. Європа, пд. зх. Сх. Європи. В Україні – в ізольованих оселищах на Поділлі, Передкарпатті, рідко в Правобережному Лісостепу, можливо у Лівобережному Степу. Адм. регіони:

Кв, Ль, Ів, Тр, Чц, Хм, Вн, Чк, Дн, Од.

Чисельність та структура популяцій

Локальні популяції нечисленні; однак на Поділлі деякі досягають кількох тисяч особин, повночленні. Насіннева продуктивність задовільна, але поновлення відбувається дуже повільно.

Причини зміни чисельності

Надмірний випас, часте випалювання, сільськогосподарське освоєння, видобування копалин. Масово знищується з метою використання в приватному озелененні, збирання на букети. Частина відомих локалітетів знищена.

Умови місцезростання

Схили з лучно-степовою і степовою рослинністю на рендзинах і малопотужних чорноземах, узлісся дубових і соснових лісів, галявини, на сірих і дерново-підзолистих ґрунтах, у заростях термофільних чагарників. В угрупованнях кл. *Festuco-Brometea*, *Trifolio-Geranietea sanguinei*, *Rhamno-Prunetea*, *Sedo-Scleranthetea*, *Quercetea pubescenti-petraeae*, *Vaccinio-Piceetea*. Ксеромезофіт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Гемікриптофіт. Багаторічна трав'яна рослина з вкороченим каудексом. Прикореневі листки з'являються після цвітіння, молоді густо й відстовбурчено жовтуватопухнасті, пізніше розсіяно опушені; пластинки їх яйцевидні, трійчастопірчасто розсічені, з лінійно-ланцетними сегментами. Квіткове стебло 10–40 см заввишки, прямостояче, разом зі стебловими листками густо вкрите м'якими жовтуватими волосками, однокріткове; стеблові листки утворюють дзвоникувате покривало. Квітка прямостояча, широкодзвоникувата, пізніше розкрита; листочків оцвітини 6, довгасто-яйцевидних, лілових або фіолетових, зовні густоволохатих. Плодики довгасті, волосисті. Цвіте у квітні–травні, плодоносить у червні–липні. Розмножується насінням.

